

U S T A W A

z dnia ..... 2018 r.

o zmianie ustawy – Prawo o notariacie

Art. 1. W ustawie z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2017 r. poz. 2291) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 35 po pkt 6 dodaje się pkt 6a w brzmieniu:
„6a) prowadzenie archiwum;”;
- 2) w art. 40 w § 1 po pkt 6 dodaje się pkt 6a w brzmieniu:
„6a) nadzór nad prowadzeniem archiwum, o którym mowa w art. 35 pkt 6a;”;
- 3) art. 90 otrzymuje brzmienie:

„Art. 90. § 1. Dokumenty obejmujące dokonane czynności notarialne, księgi notarialne oraz inne księgi i wykazy, których obowiązek prowadzenia wynika z przepisów odrębnych, zwane dalej „dokumentacją notarialną”, notariusz przekazuje na przechowanie do archiwum radzie właściwej izby notarialnej po upływie 10 lat od dnia ich sporządzenia lub z chwilą zaprzestania prowadzenia działalności kancelarii.

§ 2. Do dokumentacji notarialnej przechowywanej w archiwum rady właściwej izby notarialnej stosuje się odpowiednio art. 80 § 4. Sprostowania dokonuje notariusz wyznaczony przez radę właściwej izby notarialnej.

§ 3. Wypisy, wyciągi i odpisy dokumentów przekazanych do archiwum, o którym mowa w § 1, sporządza i wydaje notariusz wyznaczony przez radę właściwej izby notarialnej. Przepis art. 110 § 3 stosuje się odpowiednio.

§ 4. Notariuszowi za dokonanie czynności notarialnych, o których mowa w § 3, przysługuje wynagrodzenie.

§ 5. Po przekazaniu dokumentacji notarialnej do archiwum rady właściwej izby notarialnej, czynności określone w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 listopada 1936 r. o niszczeniu odpisów protestów weksli i czeków (Dz. U. Nr 90, poz. 625) dokonuje notariusz wyznaczony przez radę właściwej izby notarialnej.

§ 6. Rada właściwej izby notarialnej przechowuje dokumentację notarialną przez okres 10 lat od dnia jej otrzymania na przechowanie. Do przechowywania dokumentacji notarialnej stosuje się odpowiednio przepisy art. 34 ust. 1 i art. 35 ust. 3 ustawy z dnia

14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2016 r. poz. 1506 i 1948 oraz z 2017 r. poz. 1086).

§ 7. Kontrolę postępowania z dokumentacją notarialną przechowywaną przez radę właściwej izby notarialnej sprawuje Naczelnny Dyrektor Archiwów Państwowych.

§ 8. Po upływie okresu przechowywania przez radę właściwej izby notarialnej, dokumentacja notarialna, stanowiąca materiały archiwalne w rozumieniu ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach, jest przekazywana do właściwego archiwum państwowego.

§ 9. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Notarialnej, określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje ksiąg notarialnych, sposób i formę ich prowadzenia, czynienia wzmianek o wydaniu wypisów, odpisów, wyciągów i innych dokumentów, mając na uwadze rodzaje czynności notarialnych, formy prowadzenia kancelarii notarialnych, charakter ksiąg notarialnych oraz obowiązki notariusza wobec stron czynności, innych osób i organów.

§ 10. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Notarialnej, określi, w drodze rozporządzenia, sposób przechowywania dokumentacji notarialnej oraz przekazywania jej do archiwum prowadzonego przez radę właściwej izby notarialnej oraz właściwego archiwum państwowego, mając na uwadze potrzebę zapewnienia prawidłowej organizacji archiwum prowadzonego przez radę właściwej izby notarialnej, rodzaj przechowywanej i przekazywanej dokumentacji oraz właściwe zabezpieczenie przed dostępem do niej osób nieuprawnionych, utratą lub zniszczeniem, a także uwzględniając potrzebę stron czynności notarialnych w dostępie do tego typu dokumentacji przechowywanej we właściwym archiwum.”.

Art. 2. 1. Dokumenty obejmujące dokonane czynności notarialne, księgi notarialne, inne księgi i wykazy, których obowiązek prowadzenia wynika z przepisów odrębnych, oraz złożone na przechowanie dokumenty, przekazane przez notariusza i przechowywane na podstawie dotychczasowych przepisów w archiwum ksiąg wieczystych sądu rejonowego podlegają przekazaniu do archiwum prowadzonego przez radę właściwej izby notarialnej, nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Zarządzenie o przekazaniu dokumentów, ksiąg i wykazów, o których mowa w ust. 1, do archiwum prowadzonego przez radę właściwej izby notarialnej wydaje prezes sądu rejonowego, w którego archiwum są one przechowywane.

3. Dokumenty, księgi i wykazy, o których mowa w ust. 1, przechowywane na podstawie dotychczasowych przepisów w archiwum ksiąg wieczystych sądu rejonowego przez okres dłuższy niż 10 lat, rada właściwej izby notarialnej przekazuje do właściwego archiwum państwowego w terminie roku od dnia ich otrzymania.

Art. 3. Jeżeli 10-letni okres przechowywania dokumentów obejmujących dokonane czynności notarialne, o którym mowa w art. 90 § 1 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, upłynie po dniu wejścia w życie ustawy, notariusz zobowiązany jest przechowywać te dokumenty do dnia wejścia w życie art. 1 pkt 3 i art. 2 ustawy i przekazać je do archiwum utworzonego przez radę właściwej izby notarialnej.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie 12 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 3, który wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Zmiana zaproponowana w projekcie ustawy o zmianie ustawy – Prawo o notariacie ma na celu zmianę zasad archiwizacji dokumentacji notarialnej. Obowiązki z nią związane aktualnie spoczywają na sądach rejonowych, a po zmianie zostałyby przeniesione na organy samorządu notarialnego.

Aktualnie, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2017 r. poz. 2291) oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 kwietnia 1991 r. w sprawie prowadzenia ksiąg notarialnych oraz przekazywania na przechowanie dokumentów sądom rejonowym (Dz. U. Nr 33, poz. 147), po upływie okresu archiwizowania dokumentacji notarialnej w kancelariach dokumentacja ta przekazywana jest do archiwów sądów rejonowych prowadzących księgi wieczyste. W ten sposób do archiwów sądowych przekazywany jest cały szereg dokumentów, które w żaden sposób nie są związane z księgami wieczystymi. Przykładowo można wymienić dokumenty obejmujące czynności notarialne (np. protokoły) sporządzone przez notariuszy na podstawie ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1577). W opinii projektodawcy brak jest uzasadnionych podstaw do dalszego utrzymywanie tego stanu rzeczy polegającego na obciążaniu sądów powszechnych, zmagających się z niedoborami powierzchni w archiwach, obowiązkiem przechowywania dokumentów obejmujących czynności notarialne. Powyższe rozwiązanie uzasadnione jest także tym, iż wątpliwym jest by do tego rodzaju dokumentacji mogło znajdować zastosowanie rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 marca 2004 r. w sprawie przechowywania akt spraw sądowych oraz ich przekazywania do archiwów państwowych lub do zniszczenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 991) oraz tym, że znaczna część tej dokumentacji w żadnym stopniu nie jest związana z księgami wieczystymi. Sądy rejonowe aktualnie nie tylko są zobowiązane do bezpłatnego przechowywania dokumentacji notarialnej, ale także do wydawania wypisów aktów notarialnych, wyciągów i odpisów, a także innych dokumentów przekazanych do archiwum ksiąg wieczystych oraz udzielania informacji pisemnych i ustnych w tych sprawach z uwzględnieniem przepisów dotyczących aktów notarialnych i innych dokumentów. Tym samym, przepisami powołanego wyżej rozporządzenia sądy zobowiązane zostały de facto do zastępowania notariusza w powyższym zakresie. Ponadto przechowywanie tego rodzaju dokumentacji wiąże się z koniecznością ponoszenia przez sądy nakładów finansowych na ten cel. Obecny stan prawny powoduje także, że sędziowie zamiast wykonywać zadania z

zakresu wymiaru sprawiedliwości absorbowani są dodatkowymi czynnościami, które powinni wykonywać notariusze (działający przecież na własny rachunek ekonomiczny w ramach tzw. wolnego zawodu), a następnie pracownicy archiwów państwowych.

Aktualnie istniejący stan prawny może także powodować problemy natury praktycznej. Z chwilą przekazania dokumentacji notarialnej do archiwum właściwego sądu notariusz traci bowiem „władztwo” nad danym aktem notarialnym, co może utrudniać realizację instytucji jego sprostowania.

Zgodnie bowiem z art. 80 § 4 ustawy – Prawo o notariacie, tylko notariusz może prostować protokołem niedokładności, błędy pisarskie, rachunkowe lub inne oczywiste omyłki aktów. Skoro notariusz nie może sporządzać wypisów aktów notarialnych przekazanych do archiwum ksiąg wieczystych, to wątpliwym wydaje się, by mógł on dokonać sprostowania przekazanego tam aktu notarialnego. Natomiast w przepisach rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 kwietnia 1991 r. w sprawie prowadzenia ksiąg notarialnych oraz przekazywania na przechowanie dokumentów sądom rejonowym, sądy upoważnione zostały do ściśle określonych czynności tj.: 1) wydawania wypisów aktów notarialnych, wyciągów i odpisów oraz innych dokumentów przekazanych do archiwum ksiąg wieczystych, 2) udzielania informacji pisemnych i ustnych w tych sprawach. Dlatego też wątpliwym wydaje się by sędziowie mogli prostować akty notarialne przekazane do archiwum sądowego.

Aprobowanie powyższego stanu rzeczy jest tym bardziej nieuzasadnione, gdyż w analogicznej sytuacji, w stosunku do komorników sądowych zastosowano zupełnie odmienne rozwiązanie. Stosownie bowiem z art. 37b ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. z 2017 r. poz. 1277, z późn. zm.) akta spraw, w których postępowanie zostało zakończone, oraz zbędne urządzenia ewidencyjne przechowuje Krajowa Rada Komornicza przez okres konieczny ze względu na rodzaj i charakter sprawy, terminy przedawnienia, interesy osób biorących udział w postępowaniu oraz znaczenie materiałów zawartych w aktach jako źródło informacji. Do przechowywania akt spraw i urządzeń ewidencyjnych stosuje się odpowiednio przepisy art. 34 ust. 1 i art. 35 ust. 3 ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2016 r. poz. 1506, z późn. zm.). Podkreślić przy tym także należy, że przepis ten

poddany był ocenie konstytucyjnej i wyrokiem z dnia 14 grudnia 2010 r. (sygn. akt K 20/08) Trybunał Konstytucyjny uznał go za zgodny z Konstytucją RP¹⁾.

Odmienne traktowanie ww. grup zawodowych w odniesieniu do archiwizowania dokumentacji nie znajduje, zdaniem projektodawcy, racjonalnego uzasadnienia, zwłaszcza, że ww. grupy posiadają zbliżony status prawny. Co więcej, to komornik sądowy, z mocy art. 1 ustawy o komornikach sądowych jest funkcjonariuszem publicznym, a egzekucja prawomocnych orzeczeń mieści się w zakresie pojęciowym prawa do sądu. Nie bez znaczenia jest też i to, że obowiązujące regulacje prawne w zakresie archiwizowania przez sądy dokumentacji notarialnej są na tyle niejasne, że powodują skrajnie odmienną ich interpretację oraz praktykę. Powyższe wynika z faktu, iż część sądów do tego rodzaju dokumentacji stosuje przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 marca 2004 r. w sprawie przechowywania akt spraw sądowych oraz ich przekazywania do archiwów państwowych lub do zniszczenia, i po upływie okresu jej archiwizacji przekazują przedmiotową dokumentację do właściwego archiwum państwowego. Niektóre sądy, z uwagi na okoliczność, że akty notarialne nie mają charakteru spraw sądowych, przepisów przedmiotowego rozporządzenia nie stosują, przez co dokumentacja ta jest przez cały czas przechowywana w archiwach sądowych.

Za potrzebą podjęcia prac legislacyjnych w przedmiotowej sprawie przemawiają także względy legislacyjne. Stosownie bowiem do § 7 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 kwietnia 1991 r. w sprawie prowadzenia ksiąg notarialnych oraz przekazywania na przechowanie dokumentów sądom rejonowym, do dokumentów

---

¹⁾ W wyroku tym Trybunał wskazał m.in.: „Czasowe przechowywanie akt zakończonych spraw, z zachowaniem odpowiednich wymogów przechowywania tego typu dokumentacji, stanowi zatem zadanie subsydiarne samorządu wobec samych komorników. Istotne znaczenie ma również charakter prawny tego zadania. Należy stwierdzić bowiem, że jest to zadanie własne samorządu z elementem zadania publicznego. (...) decyzja o powierzeniu samorządowi komorniczemu przechowywania akt spraw zakończonych uzasadniona była charakterem, wartością prawną oraz wartością informacyjną tych akt dla samego samorządu. Stworzenie centralnego punktu gromadzenia dokumentacji komorniczej oraz zagwarantowanie odpowiednich warunków jej przechowywania należy ocenić jako zadanie o charakterze techniczno-organizacyjnym, związane z należyтым wykonywaniem zawodu komornika (...). Konieczność zapewnienia właściwych warunków w pomieszczeniach, w których przechowywane są akta, a także przestrzeganie przy ich lokowaniu i udostępnianiu niektórych reguł obowiązujących w profesjonalnych archiwach nie oznacza, że jest to zadanie z zakresu służby archiwalnej. Akta będące przedmiotem przechowywania są to akta urzędowe, których sposób prowadzenia oraz przechowywania określony został przepisami prawa. Przestrzeganie tych przepisów należy oceniać w kategoriach właściwego wykonywania, powierzonego przez ustawodawcę, zadania. To, że między innymi, na zasadzie odesłania, stosuje się do ich przechowania niektóre przepisy dotyczące tzw. archiwów zakładowych jest uzasadnione faktem, że część spośród tych akt to materiały o wartości archiwalnej, które znajdują się w przyszłości w archiwach państwowych i chodzi o to, by trafiły tam w nienaruszonym stanie. Wynikający z tego zwiększony ciężar wykonywania obowiązku przechowywania akt komorniczych stanowi publiczny element tego zadania.”

przekazanych przez notariusza do archiwum ksiąg wieczystych sądu rejonowego stosuje się odpowiednio przepisy o przekazywaniu akt sądowych do archiwum państwowego. Tym samym stosuje się przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 marca 2004 r. w sprawie przechowywania akt spraw sądowych oraz ich przekazywania do archiwów państwowych lub do zniszczenia. Należy jednak podkreślić, że rozporządzenie to wydane zostało na podstawie delegacji ustawowej zawartej w art. 53 ust. 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2062, z późn. zm.), w myśl której Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, warunki i zakres przesłanek określonych w § 2 oraz warunki i tryb przechowywania i przekazywania akt, a także warunki i tryb niszczenia akt po upływie okresu ich przechowywania. Uzasadnione jest zatem twierdzenie, że przepis art. 53 tej ustawy oraz zawarta w nim delegacja odnosi się do archiwizowania akt spraw sądowych, natomiast dokumentacja notarialna przekazana sądom do archiwizacji takiego charakteru nie ma. Nie można także uznać, że archiwizowanie dokumentacji notarialnej przez sądy jest sprawowaniem przez sądy wymiaru sprawiedliwości, czy też wykonywaniem zadań z zakresu ochrony prawnej. Czynność archiwizowania dokumentacji notarialnej można natomiast zaliczyć do zadań z zakresu tzw. administracji sądowej, a więc nieobjętych przepisami art. 1 § 2 i 3 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, do których odwołuje się art. 53 § 1 tej ustawy.

Powołany wyżej przepis § 7 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 kwietnia 1991 r. w sprawie prowadzenia ksiąg notarialnych oraz przekazywania na przechowanie dokumentów sądom rejonowym de facto rozszerza zatem zakres stosowania rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 marca 2004 r. w sprawie przechowywania akt spraw sądowych oraz ich przekazywania do archiwów państwowych lub do zniszczenia na sytuacje nie objęte delegacją ustawową wynikającą z art. 53 ust. 4 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Dodać także należy, iż rozszerzenie zakresu stosowania ww. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zostało uregulowane w przepisie rangi rozporządzenia, co może wywoływać uzasadnione wątpliwości oraz rozbieżności w jego wykładni.

Za potrzebą nowelizacji przepisu art. 90 ustawy – Prawo o notariacie przemawia także fakt, iż w chwili obecnej obowiązujące przepisy nie regulują istotnych z punktu widzenia stron czynności notarialnych następujących kwestii tj.:

- ogólnych zasad bezpieczeństwa przechowywania dokumentacji notarialnej,

- sprostowania niedokładności, błędów pisarskich, rachunkowych lub innych oczywistych omyłek w przypadku, gdy sprostowanie to dotyczy aktów notarialnych sporządzonych przez notariuszy, którzy zaprzestali prowadzenia kancelarii notarialnej,

- wykonywania czynności określonych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 listopada 1936 r. o niszczeniu odpisów protestów weksli i czeków (Dz. U. Nr 90, poz. 625), po przekazaniu dokumentacji notarialnej do określonego archiwum.

Stosownie do projektowanego art. 90 § 1 dokumenty obejmujące dokonane czynności notarialne, księgi notarialne oraz inne księgi i wykazy, których obowiązek prowadzenia wynika z przepisów odrębnych, notariusz po upływie 10 lat od dnia ich sporządzenia lub z chwilą zaprzestania prowadzenia działalności kancelarii przekaze na przechowanie do archiwum prowadzonego przez izbę notarialną. Do zadań Krajowej Rady Notarialnej będzie natomiast należało sprawowanie nadzoru nad jego prowadzeniem. Wypisy, wyciągi i odpisy dokumentów przekazanych do archiwum, będzie sporządzał i wydawał notariusz wyznaczony przez radę właściwej izby notarialnej. W projekcie zaproponowano, aby izba przechowywała wskazaną dokumentację przez okres 10 lat, po którego upływie zostanie ona przekazana do właściwego archiwum państwowego.

Projekt przewiduje ponadto upoważnienia dla Ministra Sprawiedliwości do określenia, w drodze rozporządzeń, rodzajów ksiąg notarialnych, sposobu i formy ich prowadzenia, czynienia wzmianek o wydawaniu wypisów, odpisów, wyciągów i innych dokumentów, a także sposobu przechowywania dokumentacji notarialnej oraz przekazywania jej do archiwum prowadzonego przez właściwą izbę notarialną oraz archiwów państwowych, a także warunki i tryb niszczenia dokumentacji niestanowiącej materiałów archiwalnych po upływie okresu ich przechowania.

W projektowanych przepisach przejściowych uregulowano kwestie związane z przekazywaniem przez sądy rejonowe prowadzące księgi wieczyste przechowujące na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów dokumenty obejmujące dokonane czynności notarialne, księgi notarialne oraz inne księgi i wykazy, których obowiązek prowadzenia wynika z odrębnych przepisów prawa, do archiwum prowadzonego przez właściwą izbę notarialną. Stosownie do projektowanych przepisów dokumenty, księgi i wykazy mają zostać przekazane do archiwum izby notarialnej w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. Wskazane dokumenty, księgi i wykazy przechowywane na podstawie dotychczasowych przepisów w archiwum ksiąg wieczystych sądu rejonowego przez okres

dłuższy niż 10 lat, rada właściwej izby notarialnej przekaże do właściwego archiwum państwowego w terminie roku od dnia ich otrzymania.

Przewiduje się, że ustawa wejdzie w życie po upływie 12 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 3, który wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia. Przewidziany okres *vacatio legis* jest wystarczający na przygotowanie organizacyjne samorządu zawodowego do zaproponowanych w projektowanej ustawie rozwiązań.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej. Projekt nie będzie miał wpływu na mikroprzedsiębiorców.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt ustawy został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

W celu spełnienia wymogów, o których mowa w § 33 ust. 2 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 5 grudnia 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2016 r. poz. 1006 i 1204), projekt ustawy został skierowany do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

**Opracowano pod względem prawnym,
legislacyjnym i redakcyjnym**

ZŁAZOWSKI & PARTNER
Departament Legislacji

Wojciech Orltko

<p>Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o notariacie</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Sprawiedliwości</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Marcin Warchoł – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Igor Sadowski, główny specjalista ds. legislacji w Departamencie Legislacyjnym, tel. 22 52 12 286, e-mail: igor.sadowski@ms.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 30.10.2017</p> <p>Źródło: Inicjatywa własna MS</p> <p>Nr w wykazie prac UD268</p>
---	---

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – *Prawo o notariacie* (Dz. U. z 2017 r. poz. 2291) oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 kwietnia 1991 r. w sprawie prowadzenia ksiąg notarialnych oraz przekazywania na przechowanie dokumentów sądom rejonowym (Dz.U. z 1991 r. Nr 33, poz. 147), po upływie okresu archiwizowania dokumentacji notarialnej w kancelariach, jest ona przekazywana do archiwów sądów rejonowych prowadzących wydziały ksiąg wieczystych. W ten sposób trafia tam cały szereg dokumentów, które w żaden sposób nie są związane z księgami wieczystymi. Przykładowo można wymienić dokumenty obejmujące czynności notarialne (np. protokoły) sporządzone przez notariuszy na podstawie ustawy z dnia 15 września 2000 r. – *Kodeks spółek handlowych* (Dz.U. z 2017 r. poz. 1577).

Dalsze utrzymywanie opisanego powyżej stanu rzeczy, polegającego na obciążaniu sądów powszechnych obowiązkiem przechowywania dokumentów obejmujących czynności notarialne nie jest uzasadnione, szczególnie z uwagi na niedobory powierzchni w archiwach. Dodatkowo, za podjęciem prac legislacyjnych w przedmiotowym obszarze przemawia fakt, że zastosowanie do tego rodzaju dokumentacji rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 marca 2004 r. w sprawie przechowywania akt spraw sądowych oraz ich przekazywania do archiwów państwowych lub do zniszczenia (Dz.U. z 2014 r. poz. 991) budzi liczne wątpliwości. Sądy rejonowe aktualnie są nie tylko zobowiązane do bezpłatnego przechowywania dokumentacji notarialnej, ale także do wydawania wypisów aktów notarialnych, wyciągów i odpisów, a także innych dokumentów przekazanych do archiwum ksiąg wieczystych oraz udzielania informacji pisemnych i ustnych w tych sprawach z uwzględnieniem przepisów dotyczących aktów notarialnych i innych dokumentów. Tym samym, przepisami powołanego wyżej rozporządzenia, sądy zostały *de facto* zobowiązane do zastępowania notariusza w powyższym zakresie.

Przechowywanie tego rodzaju dokumentacji wiąże się także z koniecznością ponoszenia przez sądy nakładów finansowych na ten cel. Obecny stan prawny powoduje, że sędziowie, zamiast wykonywać zadania z zakresu wymiaru sprawiedliwości absorbowani są dodatkowymi czynnościami, które powinni wykonywać notariusze, a następnie pracownicy archiwów państwowych.

Aktualnie istniejący stan prawny może także powodować problemy natury praktycznej. Z chwilą przekazania dokumentacji notarialnej do archiwum właściwego sądu notariusz traci bowiem „władztwo” nad danym aktem notarialnym, co może utrudniać realizację instytucji jego sprostowania.

Aprobowanie powyższego stanu rzeczy jest tym bardziej nieuzasadnione, gdyż w analogicznej sytuacji, w stosunku do komorników sądowych, zastosowano zupełnie odmienne rozwiązanie. Stosownie bowiem z art. 37b ust. 1 ustawy z dnia

29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U. z 2017 r. poz. 1277, z późn. zm.) akta spraw, w których postępowanie zostało zakończone, oraz zbędne urządzenia ewidencyjne przechowuje Krajowa Rada Komornicza przez okres konieczny ze względu na rodzaj i charakter sprawy, terminy przedawnienia, interesy osób biorących udział w postępowaniu oraz znaczenie materiałów zawartych w aktach jako źródło informacji.

Nie bez znaczenia pozostaje również fakt, że obowiązujące regulacje prawne, w zakresie archiwizowania przez sądy dokumentacji notarialnej, są na tyle niejasne, że powodują skrajnie odmienną ich interpretację oraz praktykę. Powyższe wynika z faktu, iż część sądów do tego rodzaju dokumentacji stosuje przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 marca 2004 r. w sprawie przechowywania akt spraw sądowych oraz ich przekazywania do archiwów państwowych lub do zniszczenia i, po upływie okresu jej archiwizacji, przekazują przedmiotową dokumentację do właściwego archiwum państwowego. Inne sądy, z uwagi na okoliczność, że akty notarialne nie mają charakteru spraw sądowych, przepisów przedmiotowego rozporządzenia nie stosują, przez co dokumentacja ta jest przez cały czas przechowywana w archiwach sądowych.

Za potrzebą wprowadzenia nowelizacji w przedmiotowym obszarze przemawia także fakt, iż obowiązujące przepisy nie regulują istotnych z punktu widzenia stron czynności notarialnych następujących kwestii tj.:

- ogólnych zasad bezpieczeństwa przechowywania dokumentacji notarialnej,
- sprostowania niedokładności, błędów pisarskich, rachunkowych lub innych oczywistych omyłek w przypadku, gdy sprostowanie to dotyczy aktów notarialnych sporządzonych przez notariuszy, którzy zaprzestali prowadzenia kancelarii notarialnej,
- wykonywania czynności określonych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 listopada 1936 r. o niszczeniu odpisów protestów weksli i czeków (Dz.U. z 1936 r. Nr 90, poz. 625), po przekazaniu dokumentacji notarialnej do określonego archiwum.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projektowane rozwiązania mają na celu zmianę zasad archiwizacji dokumentacji notarialnej poprzez przekazanie zadań z tego zakresu samorządowi notarialnemu.

Proponowane regulacje przewidują, że dokumenty obejmujące dokonane czynności notarialne, księgi notarialne oraz inne księgi i wykazy, których obowiązek prowadzenia wynika z przepisów odrębnych, notariusz po upływie 10 lat od dnia ich sporządzenia lub z chwilą zaprzestania prowadzenia działalności kancelarii przekaże na przechowanie do archiwum prowadzonego przez izbę notarialną, zaś do zadań Krajowej Rady Notarialnej będzie należało sprawowanie nadzoru nad jego prowadzeniem.

Wypisy, wyciągi i odpisy dokumentów przekazanych do archiwum, będzie sporządzał i wydawał notariusz wyznaczony przez radę właściwej izby notarialnej. W projekcie zaproponowano, aby izba przechowywała wskazaną dokumentację przez okres 10 lat, po którego upływie zostanie ona przekazana do właściwego archiwum państwowego.

W ramach proponowanej nowelizacji przewidziano ponadto upoważnienia dla Ministra Sprawiedliwości do określenia, w drodze rozporządzeń, rodzajów ksiąg notarialnych, sposobu i formy ich prowadzenia, czynienia wzmianek o wydawaniu wypisów, odpisów, wyciągów i innych dokumentów, a także sposobu przechowywania dokumentacji notarialnej oraz przekazywania jej do archiwum prowadzonego przez właściwą izbę notarialną oraz archiwów państwowych, a także warunki

i tryb niszczenia dokumentacji niestanowiącej materiałów archiwalnych po upływie okresu ich przechowania.

W projektowanych przepisach przejściowych uregulowano natomiast kwestie związane z przekazywaniem przez sądy rejonowe, prowadzące wydziały wieczystoksięgowe, w których przechowuje się na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów dokumenty obejmujące:

- dokonane czynności notarialne,
- księgi notarialne oraz
- inne księgi i wykazy, których obowiązek prowadzenia wynika z odrębnych przepisów prawa,

do archiwum prowadzonego przez właściwą izbę notarialną.

Stosownie do projektowanych przepisów dokumenty, księgi i wykazy mają zostać przekazane do archiwum izby notarialnej w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Z uwagi na szczegółowy charakter projektu zmiany ustawy odstępiono od analizy prawnoporównawczej.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Sądy powszechne	SR – 318	Mały Rocznik Statystyczny Polski 2017 (GUS)	Zmniejszenie obciążenia sądów powszechnych, w szczególności zwolnienie sądów rejonowych z obowiązku wydawania wypisów, wyciągów i odpisów dokumentów obejmujących czynności notarialne, przekazane do archiwum ksiąg wieczystych oraz udzielania informacji w tym zakresie.
Izby notarialne	11	Krajowa Rada Notarialna	Powierzenie obowiązku prowadzenia oraz obsługi archiwów przez notariusza wyznaczonego przez radę właściwej izby notarialnej, który będzie odpowiedzialny za wydawanie wypisów, wyciągów i odpisów dokumentów przekazanych do archiwów.
Notariusze	3448	MS (stan na dzień 31 lipca 2017 r.)	Zmiana miejsca przechowywania zarchiwizowanej dokumentacji obejmującej czynności notarialne. Po upływie 10 lat – notariusze będą zobligowani do składania tych dokumentów do określonej izby notarialnej.
Osoby ubiegające się o wydanie wypisów, wyciągów oraz odpisów dokumentów obejmujących czynności notarialne przekazane do archiwum			Zmiana miejsca przechowywania oraz uzyskiwania wypisów, wyciągów i odpisów dokumentów notarialnych przekazanych do archiwów po upływie 10 lat od ich wydania.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. poz. 1414, z późn.zm.) projekt zostanie udostępniony na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt ustawy zostanie przekazany do zaopiniowania Krajowej Radzie Notarialnej, Naczelnemu Dyrektorowi Archiwów

Państwowych, Sądowi Najwyższemu, sądom apelacyjnym, Krajowej Radzie Sądownictwa, Stowarzyszeniu Sędziów Polskich IUSTITIA, Stowarzyszeniu Sędziów THEMIS, Stowarzyszeniu Notariuszy Rzeczypospolitej Polskiej, Porozumieniu Samorządów Zawodowych i Stowarzyszeń Prawniczych oraz Fundacji Polskie Towarzystwo Prawnicze OPUS IURIS.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2017 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)	
Dochody ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Wydatki ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Saldo ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													

Źródła finansowania Wejście w życie ww. regulacji nie spowoduje skutków finansowych w częściach: 15 – *Sądy powszechne* oraz 37 – *Sprawiedliwość*, zarówno w postaci zwiększenia czy też zmniejszenia wydatków, jak również dochodów budżetu państwa.

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń Na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów, po upływie okresu archiwizowania dokumentacji notarialnej w kancelariach, jest ona przekazywana do archiwów sądów rejonowych, prowadzących wydziały ksiąg wieczystych.

Poniżej przedstawiono koszty utrzymania powierzchni przeznaczonej na przechowywanie dokumentów notarialnych, na podstawie informacji przekazanych przez wybrane sądy.

Tabela 1. Koszty utrzymania powierzchni magazynowej oraz liczba udzielanych wypisów w 2016 dla wybranych sądów rejonowych w zakresie przedmiotu regulacji.

	Koszty roczne związane z utrzymaniem powierzchni magazynowej (w zł)	Liczba udzielanych odpisów w 2016
Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Krzyków	6900	487
Sąd Rejonowy w Otwocku	5595	65
Sąd Rejonowy w Pruszkowie	6000	61
Sąd Rejonowy w Limanowej	2525	ok. 30

Wskazane wyżej dane pozwalają przyjąć, że średni roczny koszt utrzymania powierzchni magazynowej, przeznaczonej do archiwizowania dokumentów notarialnych w sądzie rejonowym, posiadającym wydział ksiąg wieczystych, wynosi ok. 5 tys. zł. Obecnie istnieje 307 wydziałów

wieczystoksięgowych oraz 40 wydziałów zamiejscowych ksiąg wieczystych, prowadzonych przez sądy rejonowe. Zatem łączny koszt utrzymania ww. powierzchni kształtuje się na poziomie ok. 1,735 mln zł rocznie.

Ponadto należy zaznaczyć, że zwolniona powierzchnia magazynowa zostanie wykorzystana na cele związane z bieżącym funkcjonowaniem właściwych sądów.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Czas w latach od wejścia w życie zmian		Skutki						Łącznie (0-10)
		0	1	2	3	5	10	
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ..... r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	(dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	<p>Test MSP stosownie do zapisów art. 1 ustawy z dnia 2 marca 2017 r. o zmianie ustawy o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2017 r. poz. 460)</p> <p>Przedmiotowy projekt nie zawiera regulacji dotyczących majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców lub praw i obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej, a zatem nie podlega obowiązkowi dokonania oceny przewidywanego wpływu proponowanych rozwiązań na działalność mikro, małych i średnich przedsiębiorców, stosownie do regulacji ustawy z dnia 2 marca 2017 r. o zmianie ustawy o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2017 r. poz. 460).</p>						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
Niemierzalne	(dodaj/usuń)							
	(dodaj/usuń)							

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Projektowane zmiany wpłyną na dodatkowe obciążenie izb notarialnych, które przyjmować będą dokumentację notarialną od notariuszy. Wiąże się to z zapewnieniem dodatkowej powierzchni archiwów oraz dodatkowymi obciążeniami dla notariusza wyznaczonego przez radę właściwej izby notarialnej do wydawania wypisów, wyciągów oraz odpisów dokumentów przekazanych do archiwów.

Wskazanie precyzyjnych kosztów w tym zakresie nie jest obecnie możliwe. W Ministerstwie Sprawiedliwości trwają prace analityczne, mające na celu ustalenie skutków finansowych proponowanych rozwiązań.

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
<p>Komentarz:</p> <p>Projektowana regulacja zakłada zmianę zasad archiwizacji dokumentacji notarialnej poprzez przekazanie zadań z tego zakresu samorządowi notarialnemu.</p>	
9. Wpływ na rynek pracy	
Projektowane rozwiązania nie wpływają na rynek pracy.	
10. Wpływ na pozostałe obszary	
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe
	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego	
Ustawa wchodzi w życie po upływie 12 miesięcy od jej ogłoszenia, z wyjątkiem art. 3, który wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.	
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?	
Efekty wejścia w życie projektowanej ustawy nie wymagają pomiaru.	
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)	
Brak załączników.	